

Posolstvo Svätého Otca Františka
na 32. svetový deň chorých

11. február 2024

„Nie je dobre byť človeku samému“.

Liečiť chorých uzdravovaním vzťahov

„*Nie je dobre byť človeku samému*“ (Gn 2, 18). Boh, ktorý je láska, hneď na začiatku stvoril človeka pre spoločenstvo a vložil do jeho bytosti vzťahový rozmer. Náš život, formovaný na obraz Trojice, sa má plne realizovať v dynamike vzťahov, priateľstva a vzájomnej lásky. Sme stvorení, aby sme žili spoločne, nie sami. A práve preto, že tento plán prežívania spoločenstva je tak hlboko vpísaný do ľudského srdca, nás skúsenosť opustenosti a samoty desí, je pre nás bolestná, dokonca neľudská. O to viac v čase, keď prežívame vlastnú krehkosť, neistotu a stratu bezpečia, ktoré sú často dôsledkom nástupu vážnej choroby.

Myslím napríklad na tých, ktorí boli počas pandémie Covidu-19 strašne osamelí: pacienti, ktorí nemohli prijímať návštevy, ale aj sestry, lekári a pomocný personál, ktorí boli prepracovaní a pritom zavretí v izolácii na oddeleniach. A samozrejme, nezabúdajme na tých, ktorí museli osamote čeliť hodine smrti, hoci v starostlivosti zdravotníckeho personálu, ale ďaleko od svojich rodín.

S bolesťou spolicítim s utrpením a osamelosťou tých, ktorí sa následkom vojny a jej tragických dôsledkov ocitli bez podpory a pomoci: vojna je najstrašnejšia zo sociálnych chorôb a najvyššiu cenu za ňu platia tí najkrehkejší ľudia.

Je však potrebné zdôrazniť, že aj v krajinách, ktoré sa tešia mieru a majú viac prostriedkov, prežívajú ľudia obdobie staroby a choroby často v osamelosti a niekedy dokonca v opustenosti. Táto smutná skutočnosť je predovšetkým dôsledkom kultúry individualizmu, ktorá vyzdvihuje výkon za každú cenu a pestuje mýtus výkonnosti. Zároveň sa stáva ľahostajnou, ba dokonca bezohľadnou, keď už ľudia nemajú silu, aby držali krok. Stáva sa kultúrou vyradovania, v ktorej „ľudia už nie sú vnímaní ako prvoradá hodnota, ktorú treba rešpektovať a chrániť, najmä ak sú slabí alebo hendikepovaní – v prípade, že ‚ich ešte netreba‘, ako pri nenarodených deťoch, alebo ‚ich už netreba‘, ako pri starých ľuďoch“ (enc. *Fratelli tutti*, 18). Žiaľ, takéto myslenie preniká aj do niektorých politických rozhodnutí, ktoré nie sú zamerané na dôstojnosť ľudskej osoby a jej potreby, a nie vždy uprednostňujú stratégie

a zdroje potrebné nato, aby sa každej ľudskej bytosti zaručilo základné právo na zdravie a prístup k zdravotnej starostlivosti. Opustenosť týchto krehkých ľudí a ich osamelosť podporuje aj to, že starostlivosť o chorých sa obmedzuje len na zdravotnícke služby, a nie je rozumne sprevádzaná aj „terapeutickým spojenectvom“ medzi lekárom, pacientom a rodinnými príslušníkmi.

Bude užitočné, ak si znovu vypočujeme tieto slová Biblie: „Nie je dobre byť človeku samému!“ Boh to hovorí na samom začiatku stvorenia a odhaľuje nám tak hlboký zmysel svojho plánu s ľudstvom, ale aj smrteľnú ranu spôsobenú hriechom, ktorý sa medzitým vkráda a vyvoláva nedôveru, zlomy, rozdelenia a tým aj izoláciu. Hriech ovplyvňuje človeka vo všetkých jeho vzťahoch: s Bohom, so sebou samým, s druhými, so stvorením. Takáto izolácia spôsobuje, že strácame zmysel života, oberá nás o radosť z lásky a spôsobuje, že vo všetkých rozhodujúcich etapách života prežívame ťaživý pocit osamelosti.

Bratia a sestry, prvá starostlivosť, ktorú v chorobe potrebujeme, je blízkosť plná súcitu a nehy. Preto starostlivosť o chorého znamená predovšetkým starostlivosť o jeho vzťahy, o všetky jeho vzťahy: s Bohom, s druhými – rodinou, priateľmi, zdravotníckymi pracovníkmi –, so stvorením, so sebou samým. Je to možné? Áno, je to možné, a my všetci sa máme snažiť o to, aby sa tak stalo. Pozrime sa na obraz milosrdného Samaritána (porov. *Lk 10, 25 – 37*), na jeho schopnosť spomaliť krok a stať sa blížnym, na jeho nehu, s ktorou tíš rany trpiaceho brata.

Pamätajte na túto ústrednú pravdu nášho života: prišli sme na svet, pretože si nás niekto prijal, sme stvorení pre lásku, sme povolani k spoločenstvu a bratstvu. Tento rozmer nášho bytia nám poskytuje oporu najmä v časoch choroby a krehkosti a je to prvá terapia, ktorú všetci spoločne musíme prijať, aby sa vyliečili choroby spoločnosti, v ktorej žijeme.

Vám, ktorí prežívate chorobu, či už prechodnú alebo chronickú, by som chcel povedať: nehanbite sa za svoju túžbu po blízkosti a nehe! Neskrývajte ju a nikdy si nemyslite, že ste pre druhých príťažou. Stav choroby nás všetkých vyzýva, aby sme sa vymanili z hektického tempa, v ktorom žijeme, a znovu objavili seba samých.

V tomto čase epochálnej zmeny, ktorý prežívame, sme najmä my kresťania povolani osvojiť si Ježišov súcitný pohľad. Starajme sa o tých, ktorí trpia a sú osamelí, možno aj marginalizovaní a odvrhnutí. Vzájomnou láskou, ktorou nás Kristus Pán obdarúva v modlitbe,

najmä pri slávení Eucharistie, uzdravujme rany osamelosti a izolácie. A tak spolupracujme na tom, aby sme čelili kultúre individualizmu, ľahostajnosti či vyradovania a pestovali kultúru nehy a súcitu.

Chorí, slabí a chudobní sa nachádzajú v srdci Cirkvi a musia byť aj v centre našej ľudskej pozornosti a pastoračnej starostlivosti. Nezabúdajme na to! A zverme sa Najsvätejšej Panne Márii, Uzdraveniu chorých, aby sa za nás prihovárala a pomáhala nám byť tvorcami blízkosti a bratských vzťahov.

V Ríme pri sv. Jánovi v Lateráne 10. januára 2024

FRANTIŠEK